

Varkauden Seudun Sukututkijat Ry

Sukututkimus on enimmäkseen kovin yksinäistä puuhaa. Siinä tutkija rakentaa lähtöhenkilöstä alkaen sukulaisuuden verkostoa ja etsii henkilöitä koskevia tietoja lähdemateriaalista kotonaan, kirjastossa, kirkkoherranvirastossa tai arkistossa. Lähteinä ovat yleensä mikrofilmatut asiakirjat, joskus alkuperäiset asiakirjat ja nykyään yhä useammin internetiin laitetut lähteet.

Tämän yksinäisen puurtamisen vastapainoksi sukututkijat ovat kehittäneet paikallisyhdistyksen kokoukset, joita on noin seitsemän työkauden aikana. Koolla on yleensä 10 - 20 harrastajaa, ja tapaamisissa voimme keskustella keskenämme tutkimusmenetelmistä ja lähteistä, vertailla tutkimustuloksiamme ja saada joskus valmistakin tutkimustulosta. Perinteisesti kevään viimeinen tapaaminen on pidetty Heinävedellä. Luonnollisesti tutkijat pitävät yhteyttä myös sähköpostin avulla ja seuraavat alan keskustelupalstoja.

Aktiivisimmat yhdistyksemme jäsenet ovat skannanneet kirkonkirjoja ja läänintilejä. Näin syntyneet kuvatiedostot on lähetetty Suomen Sukuhistoriallisen yhdistyksen ylläpitämään digiarkistoon, josta kaikki tutkijat saavat ne luettavaksi kotikoneelleen.

Henkilöhakemisto Savon tuomiokirjoihin

Tällaisen normaalin yhdistystoiminnan lisäksi olemme käynnistäneet hankkeen, jossa tavoitteena on luoda Savon tuomiokirjoihin henkilöhakemisto, joka kattaisi vuodet 1639 - 1809. Kyseessä on mittava hanke.

Työvoimatoimiston avustuksella saimme työntekijän skannaamaan tuomiokirjoja. Tuen saamisen ehtona oli yhdistyksen rekisteröiminen, mikä tapahtui 22.8.2005. Tarvittava ohjeistus on laadittu sekä työn valvonta järjestetty, ja työ on jo hyvässä vauhdissa.

Yhdistys pystyy selviytymään hankkeen ensimmäisestä vaiheesta, joka on Savon tuomiokirjatekstien skannaaminen mikrofilmiltä ja tallentaminen digitaaliseen muotoon. Skannaaminen on aloitettu toukuu-kuussa -05 ja näyttää siltä, että se saadaan päätökseen syksyllä -08.

Sen sijaan toinen vaihe, nimien poimiminen kahden vuosisadan tuomiokirjateksteistä, on pienelle yhdistykselle sula mahdottomuus. Sen vuoksi joudumme kääntymään kaikkien sukututkijoiden puoleen ja pyytämään talkooapua, jota olemme käyneet ”pyytämässä” mm. Mikkelissä (Suur-Savon sukututkimusyhdystys ry), Kuopiossa (Savon Sukututkimusharrastajat ry), Joensuussa (Pohjois-Karjalan sukututkijain seura), Savonlinnassa (Savonlinnan seudun sukututkimusyhdystys ry), Iisalmessa (Ylä-Savon sukututkijat) sekä viimeksi Helsingissä Valtakunnallisilla Sukututkimuspäivillä 19.-21.10.2007.

Nimien poimijan on pakko osata lukea vanhaa saksalaista käsialatyötä. Jos lukutaito on vaillinaisen, se aivan varmasti kehittyy tässä hankkeessa, sillä jokainen vanhan käsialan parissa vietetty tunti vahvistaa lukutaitoa. Ja nyt tämän hankkeen varjolla kannattaa lähteä vanhojen käsialojen kursorille, jos ei ole sitä vielä käynyt, sillä silloinhan avautuvat tutkijalle myös kaikki muut 1600- ja 1700-luvun lähteet tuomiokirjojen lisäksi. - Toiseksi

ruotsin kielen auttava taito on välttämätön. Nimien poimijan ei tietenkään tarvitse kääntää tekstiä sanasta sanaan edes itselleen, mutta kaikki erisnimet sieltä on poimittava. Ja jos tekstissä esiintyy vaikkapa sana björn, täytyy poimijan ymmärtää, onko kyseessä luonnonvarainen eläin vai henkilön sukunimi. - Kolmanneksi poimijalle on eduksi paikallistuntemus. Jos poimija on ennestään lukenut seurakunnan rippikirjoja, hänen on helpompi tunnistaa sen seudun sukunimet ja paikannimet tuomiokirjateksteistä.

Koska käsiteltävä aineisto on tavattoman laaja, poimija saa valita, tekeekö työnsä pitemmän vai lyhyemmän kaavan mukaan. Pitempi kaava tarkoittaa sitä, että poimitaan henkilönnimet ja paikannimet sekä henkilönnimiin liittyvät arvoa tai asemaa kuvaavat sanat (esim. bonde, dreng, hustru, nämdemän) ja sukulaisuussuhteita kuvaavat sanat (esim. syster, son, moder). Lyhyempi kaava tarkoittaa sitä, että poimitaan aluksi vain henkilöiden ristimänimi, patronyyimi ja sukunimi, ja sitten hankkeen edetessä joku toinen täydentää työn.

Hankkeeseen mukaan lähtevä saa valita, minkä käräjäkunnan ja ajankohdan pöytäkirjoja hän haluaa käsitellä. Yhdistyksessä on päätetty, että poimintaa odottavat tekstit jakaa Reijo Luostarinen; yhteydenotot sähköpostitse: reijo.luostarinen@pp.inet.fi. Poimija saa käräjäpöytäkirjojen tekstit digitaalisena kuvatiedostona, joten tekstit voi lukea kotonaan omalla tietokoneellaan. Lisäksi poimija saa poimintaohjeet ja Excell-pohjaisen lomakkeen, johon tiedot tallennetaan. Palautettuaan ensimmäisen käräjäpöytäkirjan tallennuslomak-

Veikko Räsänen Karjala-talolla lokakuussa 2007.

keen poimija saa lisää aineistoa.

Tarkempia tietoja hankkeesta ja toiminnastamme on yhdistyksen kotisivulla. Pääsy sinne avautuu Suomen Sukututkimusseuran sivulta www.genealogia.fi, josta Sukututkimusyhdystykset, ja karttakuvasta Varkaus; tai suoraan <http://www.varkaudenseutu.fi/index.php?id=242>.

Työ tehdään palkattomana vapaaehtoistyönä. Kukin poimija päättää omasta ajankäytöstään, ja tietenkin hankkeesta on lupa irrottautua milloin tahansa. Kuitenkin vähäinkin ajan käyttö edistää tuloksen saavuttamista. Jos poimija käyttää

tunnin viikossa, kertyy siitä jo 52 tuntia vuodessa, ja hanke edistyy. Joku toinen pystyy irrottamaan enemmän aikaansa yhteisen hankkeen hyväksi.

Nimihakemisto annetaan aikanaan kaikkien tutkijoiden vapaaseen käyttöön internetin välityksellä, ja luultavasti vähitellen pieninä osakokonaisuuksina. Nimien poimintaa on aloitettu hiljalleen loppuvuodesta -05. Toivomme, että savolaisuuri tutkijat ymmärtäisivät hankkeen tärkeyden ja luovuttaisivat osan ajastaan tämän kovin laajan hankkeen hyväksi.

Veikko Räsänen

Ratamuistomerkki

Pieksämäen - Varkauden rautatien valmistuttua v. 1913 rakennettiin tehdasrautatie uudelta rautatieasemalta A. Ahlström OY:n tarpeisiin sellu- ja paperitehtaalte sekä sahalle. Rata kulki nykyisen Kotiseutukeskuksen aidan vierestä Pirtinvirran yli rakennettua siltaa pitkin. Koska uitot vaneritehtaalte ja sahalle piti pystyä suorittamaan, oli silta rakennettava kääntösiltana, kuten vierssä kulkeva vanha rautatiesiltakin oli tehty.

Sillan ollessa auki piti siitä varoittaa junan kuljettajaa opastimella, joka oli sijoitettu nykyisen Ahlströminkadun ja Wredenkadun risteyksen viereen. Kiertotien radan valmistuttua entinen tehdasrata purettiin. Sen tilalle kunnostettiin lyhyt kevyen liikenteen väylä. Silta myytiin romuksi, mutta peruspilarit ovat edelleen virrassa näkyvillä. Muistoksi rautatiestä jäi paikoilleen ratapenkereen lisäksi vanha vihreä ja punaista valoa näyttänyt 1920-luvulla valmistettu opastin.

Läpeensä ruostunut opastin kunnostettiin kesällä 2007 Varkausseura ry:n toimesta talkootöinä ja siirrettiin Kotiseutukeskuksen portin viereen muistoksi menneestä liikenneväylästä. Nyt opastin osoit-

Kuvassa JOT Asennus Oy:n miehet asentamassa opastinta.

taa 90:n asteen kulmassa entiseen asentoonsa nähdessä kohti kaupungintaltoa, jolle -leikkilisesti ilmaistuna- voidaan osoittaa kaupungin kulloisestakin taloustilanteesta riippuen punaista tai vihreää valoa.

Varkausseura ry kiittää Varpeku-asennuspalvelu Oy:tä ja JOT Asennusta valo-opasteen maalauksesta ja paikoilleen pystytyksestä.

Juhani Ollikainen

Ratkaisuja, osa 14

"MIKÄ VOISI OLLA PAREMPI KUIN TILI?"

mieltä hän tykönänsä.

Se voisi hyvinkin olla Säästäjän peruspaketti.

SAMPO PANKKI

Säästäjän peruspaketti on yhdistelmä tavallista tiliä, sijoitusvakuutusta ja rahastosäästämistä. Se joustaa tarpeittesi mukaan ja antaa parempaa tuottoa maltillisella riskillä. Paketin saat Sampo Pankista. Soita 010 512 4120